

Findhorn 50 Years Circle Dance

(en festival-musiker berättar)

Nu är det mer än två veckor sen vi kom tillbaka från Findhorn, trummisen Pillis Pålsson och jag, men fortfarande är upplevelsen väldigt stark i mig.

Det var fjärde gången jag var i Findhorn, andra gången för Pillis. Förr hade vi alltid åkt tillsammans med Kicky Anderberg och senast var vi där 2019. Men så kom pandemin, följd av diverse personliga motgångar, sjukdomar och slitningar i bandet. Vi ställde undan instrumenten och tittade länge knappt på dem. Även Findhorn Foundation gick igenom motgångar, så stora att man länge undrade om den någonsin skulle kunna resa sig ur askan igen. När förfrågan kom från festivalens planeringsgrupp i oktober 2025 kändes det överkligt: Vill ni komma och spela som musiker på nästa års jubileumsfestival?

Budskapet var angeläget – oemotståndligt. De ville faktiskt ha oss! En gnista tändes inom Pillis och mig. Det var år sedan vi spelat tillsammans eller ens spelat alls. Jag plockade fram mitt dragspel men det kändes plötsligt så tungt. Skulle mina fingrar kunna hitta rätt bland tangenter och knappar igen? Men fanns det ett alternativ? Det var nu eller aldrig. Vi skulle ju ha nästan ett år för att förbereda oss, visst skulle vi kunna klara det. Så vi tackade „ja“ – ett språng i det kalla vatten men ett språng som fyllde oss med ny energi. Vi skulle tillbringa två veckor där: en vecka i förväg för förberedelser och repetitioner, följt av själva festivalen.

Och så gick året. Det hände mycket på vägen. Gitarristen från Findhorn som vi skulle spela med tvingades hoppa av på grund av hälsoskäl och det var länge oklart om vi skulle lyckas hitta en ersättare som både var tillgänglig och villig att lägga ner tid på förberedelserna. Vi behövde ett till

melodi-instrument eller en sångare – men vem? Mycket hängde i luften, mycket kastades om. Kommunikationen var inte alltid lätt. Stundtals kände jag för att kasta in handduken men visste samtidigt att jag aldrig skulle göra det. Pillis och jag lovade varandra att en gång per dag ta fram våra instrument, oavsett. Det blir en sista gång Findhorn för oss, sa vi. Och vi gör så gott vi kan.

Känslan var inte helt okänt för oss. Även från våra tidigare gånger mindes vi en slitsam och frustrerande förberedelsetid och känslan av att vara ute på djupt vatten. Samtidigt visste vi av erfarenhet att Findhorn bär på en viss magi. Problem löser sig om man bara är öppen för oväntade lösningar. När man låter saker ske så sker de också. Och så var det även denna gång. En ny gitarrist med namn Simon dök plötsligt upp. Sen kom ett mail. Barbara Swetina, benådad flöjtist (dessutom multi-instrumentalist) och musical director i Findhorn under många år, ville hemskt gärna spela tillsammans med oss. Saker började falla på plats.

31:a augusti 2026: Och så var det dags att resa. Sent på kvällen släppte bussen från Aberdeens flygplats av oss på de ödsliga, mörka gatorna i Forres, en knapp mil från Findhorn, och där stod vi, mol allena, och undrade om de hade glömt oss. Plötsligt hörde vi motorljud. En gammal Mercedes-Benz körde runt hörnet med skrikande däck och tvärnitade precis framför oss. Det kändes som en scen ur en film – men det var bara Susanne Bartholomäi som av misstag hade väntat på oss vid tågstationen. Välkommen till Findhorn! Galenskap, kaos, gemenskap. Mänsklig värme och en gammal Mercedes utan stötdämpare!

Nu hade vi en vecka på oss innan allt skulle börja. Pillis och jag flyttade in i vårt hus, som var underbart rymligt och låg i grönskan (oförglömlig: rådjuret som sprang förbi vår veranda när vi åt frukost). Saker behövde såklart hända på en gång. Vi hade möten inbokade med de andra musikerna. Vi skulle sätta ihop en kör och percussionsgrupp för en brasiliansk låt. Man visade oss ett reprum i källaren till *Universal Hall* som dessutom användes som mötesrum och var tillgängligt enbart vissa (men ovissa) tider. Där stod bland allt möjligt bråte en flygel som tillhörde Hugo, en holländare bosatt på Findhorn, som var så snäll och lät oss använda den. Vi träffade ”vår” gitarrist Simon för första gången. Hittills hade vi övat på vart sitt håll och nu försökte vi att hitta en gemensam musikalisk nämnare. Barbara Swetina stötte oss med sina flöjter och äntligen fann vi den magiska gnistan. Stycken som dagen innan hade verkat helt omöjliga fick plötsligt liv. Efter några dagar började vi kalla vår replokal för „*The Hole*” - „*Hålet*”. Inte bara för att den var ganska kall och ogästvänlig – undanskymd längst in i källarkorridorerna – utan också för att Pillis hade missuppfattat ordet „*The Hall*” (förkortning för *Universal Hall*), som ständigt var i allas mun.

Veckan var ansträngande men underbar. Varje kväll var Pillis och jag hembjudna till Susanne Bartholomäi och hennes partner Anni Broadhead som växlades om med att laga god vegetarisk mat åt oss. Vi brukade promenera dit genom *The Park* där de flesta Findhorn-medlemmarna bor, i ofta färgglada, kreativa hus. Vi återupptäckte Findhorn. Minnen som fanns inom oss väcktes till liv igen. Nästan varje dag gick vi till stranden. Pillis tog på sig baddräkten och kastade sig ut i Nordsjöns kalla vågor, medan jag satt i sanden – iklädd mössa och dunjacka – och tecknade, men efter några dagar kunde jag inte motstå och följde hennes exempel.

Kören respektive slagverksgruppen träffades två gånger i vårt hus. Det var ett bråkigt och glatt gäng. Vi började i det totala kaoset och med en låda med slagverksinstrument och fick till sist faktiskt till något som liknade det brasilianska stycket ”Namárië”. Så roligt vi hade! Andra förfrågningar dök upp. En eftermiddag satt jag tillsammans med de grekiska musikerna Kostantis Kourmadias och Nikolas Angelopoulos i *Universal Hall* och övade mig i konsten att sjunga i mikrotoner för att vara med som sångare i en av de grekiska låtarna. Eftersom vår gitarrist Simon bara var tillgänglig en enda kväll, värvade vi Nikolas – en underbar laoutospelare - från Laura Shannons gäng. Mer än glatt hakade han på allt från romsk musik till Taizé-sånger. Ibland hade vi bara fem minuter på oss att repetera – inklämda mellan tekniska repetitioner och sound check. Vi fyllde i listor för ljudteknikern Darren: Vem av oss skulle sitta var, vem behövde en mikrofon och när? Darren hade ett tufft jobb och ibland hängde hans tålamod på en tunn tråd. Han brukade gå omkring i en svart t-shirt med texten: ”Jag är ljudkillen. Ingen lägger märke till vad jag gör – förrän jag slutar göra det.”

Men jag går händelserna i förväg. Först skulle ju deltagarna anlända med sina rullväskor och bli tilldelade olika hus. Över hundra var de, hälften av dem kom från Brasilien. Plötsligt dök även dansinstruktörerna upp i *Universal Hall*, nyfikna med hur vi hade tolkat ”deras” låtar. Judy King var överlycklig med *When Winter Comes*, Renata Ramos tyckte att vi behövde justera på hastigheten av *Flor Amorosa*. Vi gick igenom formen – hur skulle vi sluta, efter hur många gånger, vilket signal skulle vi använda?

Findhorn hade förstås förändrats sedan vårt senaste besök. Findhorns andra viktiga verksamhetsben, hotellet i Cluny, hade sålts. En missnöjd extern arbetare hade bränt ner *Community Hall* i Findhorn park, platsen som rymde köket och där folk åt, drack te, umgicks, satt och läste, firade tillsammans. *The Sanctuary* (en plats för meditation) hade gått upp i rök samtidigt. *The Sanctuary* har sedan dess

byggts upp på nytt – större, modernare - men där *Community Center* en gång stod är det nu bara tomhet, som en synlig symbol för allt som hade försvunnit.

Planeringsgruppen för årets dansfestival hade stått inför den svåra logistiska utmaningen att ordna gemensamma måltider utan tillgång till varken ett stort kök eller en stor matsal. Det löste man genom att ställa upp bord i foajén till *Universal Hall*. Personalen till *Café Phoenix* som ligger i *Universal Halls* byggnad, hade tagit åt sig att laga mat åt alla deltagare i ett minimalt kök, några steg från "The Hole" i källaren, och lukten av stekt lök började sprida sig redan tidigt på morgonen i hela byggnaden, inte minst i danssalen, och påminde om det storslagna jobbet som köksgruppen uträttade. Två rätter (en vegetarisk och en vegansk variant) två gånger om dagen, efterrätt två gånger under veckan.

Det blev en glad festival, med många minnen av Bernhard Wosien och Anna Barton, med många dansledare, mest från UK, som hade en historia med platsen. Ändå vilade en känsla av avslut över hela veckan. Peter Vallance hade lämnat över sitt jobb som *Artistic Director* av *The Universal Hall* och hade stora reseplaner, tillsammans med sin nya partner, Renata Maria Coimbra. Berörande möten via Zoom med Friedel Eibl-Kloke och Gabriele Wosien gav en ovärderlig och levande koppling till rörelsens begynnelse på Findhorn, men utgjorde samtidigt en tydlig påminnelse om att det inom kort inte kommer att finnas någon kvar som kan berätta historien om den allra första tiden. Fido Wagler – kanske den av de närvarande danslärarna som hade dansat längst och mest intensivt med Bernhard Wosien och bevarat hans arv i dess renaste form i universitetsstaden Marburg i sydvästra Tyskland – förmedlade en smittande energi och dansglädje. Det var på hans danspass som jag plötsligt tänkte, närmare än så kommer jag inte Bernhard Wosien. Fido kallade honom för „unser Wosienchen“, en rörande kärleksförklaring, översättbart men i ungefärlig mening av „vår lilla Wosien“. Mötet med Fido, som jag aldrig hade träffat förut, var en klar behållning denna vecka.

Känslan av att någonting var på väg att ta slut bidrog kanske till att 50-års-festivalen var den mest intensiva som jag har varit på. Jag hade förmånen att kunna delta i nästan alla danspass, och listan av namn var imponerande: Susanne Bartholomäi, Carolina Botti, Chrisandra Harris, Sophia Hatch, Judy King, Renata Ramos, Laura Shannon, Barbara Swetina, Shakeh Major Tchilingirian, Peter Vallance, Fido Wagler, samt några fler. Findhorn-festivalen har under alla gånger jag var där följt en mer eller mindre given struktur – förr hade jag inte alltid haft lätt för det men nu kunde jag helhjärtat omfamna det. Den traditionella indiska kvällen, en uppslukande kväll med traditionella indiska och koreograferade danser till levande musik av ett Bhajan Band, självklart under ledning

av Peter Vallance, och Barbara Swetinas ”sing-along”- kväll, en kväll av ren lekfull glädje för dem som kan öppna sig till det, kan nämnas här.

Jag kan förstås inte skriva om allt men vill ändå nämna avslutningskvällen. Ibland möter man det stora med Findhorn på en oförställd, fysisk nivå. För mig var det där och då, i mörkret, när vi dansade i en spiral med över hundra människor som alla höll i ett (elektriskt) värmeljus, till Taizé-låten ”De Noche Iremos”. De var som att bli ett med dem som dansar, sjunger bredvid en, med alla som rör sig som ett i *The Hall*. Med alla dessa stora dansledare närvarande blev det också hisnande att tänka på att hela rörelsen av *Sacred Circle Dance* hade börjat där vi var just nu.

Några ord om Findhorn-viruset. Det var ett elakt ett och nästan alla fick det. Pillis och jag hostade oss genom vår resa hem och genom flera veckor fram till nu. De första febriga nätterna drömde jag oavbrutet om Findhorn, dansade otroligt komplexa och komplicerade danser. När jag blev bättre men fortfarande var sängliggande, fortsatte minnen på Findhorn dominera mina tankar. En känsla av lycka, mitt i allt. Tacksamhet. Gratitude.

Är jag färdig med Findhorn nu? Vi trodde att det skulle vara vår sista gång men vi har redan blivit bjudna till nästa festival om två år och såklart tackade vi ja. Dragspelet kommer jag inte ställa i hörnet denna gång.

Sabine Neumann

Bildcollage: från uppe vänster till nere höger:

1. Soundcheck för Laura Shannon och hennes musiker Nikolas Angelopoulos och Kostantis Kourmadias
2. *"The Hole"*
3. Barbara Swetina och jag övar i Pillis och mitt vardagsrum
4. Kören/percussionsgruppen in action med "Namárië", samt några dansare
5. Pillis övar i förmiddagssolen i vårt hus.
6. Vår dagliga väg till *"The Hole"*
7. *Universal Hall*, huvudingång

